

การศึกษาคุณลักษณะของผู้ลงทุนและปัจจัยของการลงทุน ในทองคำแท่งออนไลน์

ณัฐพล ยิ่งเจริญอนันต์
ผศ.ดร.วิษณุ วงศ์สินศิริกุล

บทคัดย่อ

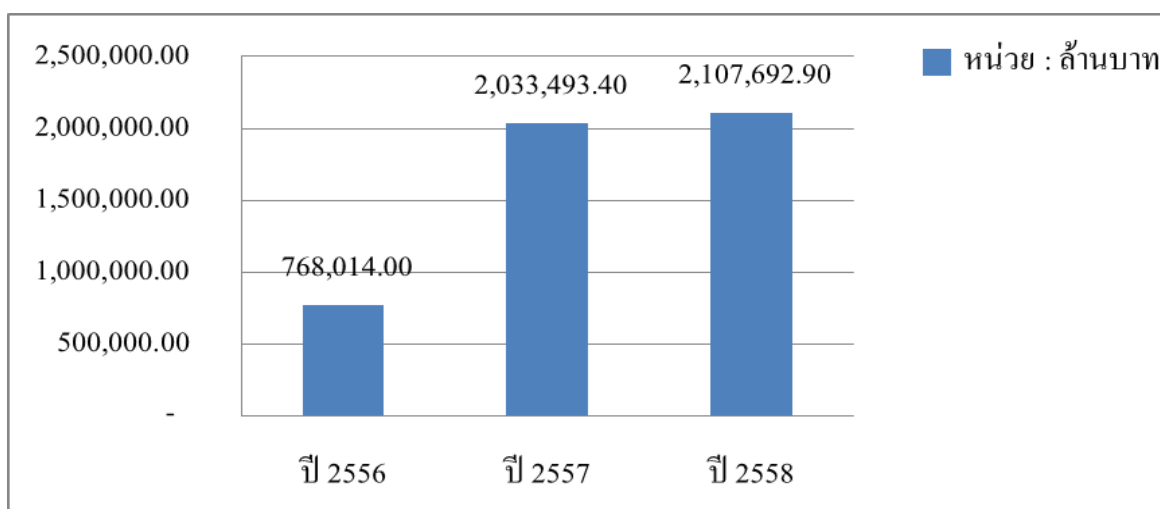
การศึกษาคุณลักษณะของผู้ลงทุนและปัจจัยของการลงทุนในทองคำแท่งออนไลน์โดย
ออกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ในส่วนงานวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน และวิธีการวิเคราะห์โดย
อาศัยแบบจำลอง Binary logitและวิเคราะห์ค่า Marginal effect

การวิเคราะห์คุณลักษณะ / ข้อมูลทั่วไป และพฤติกรรมของนักลงทุนทองคำแท่ง
ออนไลน์และไม่ออนไลน์ โดยใช้แบบจำลองโลจิสต์ และ Marginal Effect พบว่ามีตัวแปรที่มี
นัยสำคัญ 9 ตัวแปร คือ 1. อาชีพลูกจ้างเอกชนเปรียบเทียบกับข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ 2.
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3. ความถี่ในการลงทุนทองคำแท่ง 4.การตัดเงินผ่านระบบอัตโนมัติ (ATS)
เปรียบเทียบกับเงินสด 5. การโอนเงินผ่านธนาคารหรือ Application ด้วยตัวเองเปรียบเทียบกับ
เงินสด 6. คำนึงด้านการป้องกันเงินเพื่อ 7. คำนึงด้านการไม่เสียค่ากำเหน็จเหมือนทองคำ
รูปพรรณ 8. . คำนึงด้านการเก็งกำไรจากการขึ้นลงของราคาทองคำ และคำนึงด้านความสามารถ
ของทองคำแท่งในการเปลี่ยนแปลงเป็นเงินสด

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกช่องทางการลงทุนระหว่างเว็บไซต์กับ
เจ้าหน้าที่มาร์เก็ตติ้งของนักลงทุนทองคำแท่งออนไลน์ โดยจำนวนนักลงทุนที่ลงทุนทองคำแท่ง
ออนไลน์ 230 คนโดยใช้แบบจำลองโลจิสต์ และ Marginal Effect พบว่ามีตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 10
ตัวแปร คือ 1. อายุ 2. อาชีพลูกจ้างเอกชนเปรียบเทียบกับข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ 3.
อาชีพเจ้าของธุรกิจ/อุตสาหกรรม/ประกอบอาชีพส่วนตัวเปรียบเทียบกับข้าราชการ/พนักงาน
รัฐวิสาหกิจ 4. วงเงินเฉลี่ยในการลงทุนทองคำแท่งออนไลน์ 5. ชื่อเสียง และความน่าเชื่อถือของ
บริษัท 6. เจ้าหน้าที่ดูแลระบบโดยเฉพาะ เช่น เซิร์ฟเวอร์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น 7. คำแนะนำจาก
ผู้เชี่ยวชาญด้านการลงทุน 8. สะดวกใช้อินเทอร์เน็ต 9. ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้านการซื้อขาย
และ Application ของบริษัทบนมือถือ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเราคงปฏิเสธไม่ได้ว่าอินเทอร์เน็ตได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของใครหลายคนไปแล้ว อาจเป็นเพราะการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของเทคโนโลยีและอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร รวมถึงระบบเครือข่ายสัญญาณต่างๆ ทำให้การติดต่อสื่อสารทำได้ง่ายและสะดวกขึ้นอย่างมาก ระบบอินเทอร์เน็ตสมัยนี้มีความทันสมัยมากขึ้น ในปี 2558 มีการใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 23.2 ที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์โดยเฉลี่ย 42-76.9 ชั่วโมง รองมา คือ ร้อยละ 21.3 ที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์ โดยเฉลี่ย 21-41.9 ชั่วโมง ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2557 ที่ร้อยละ 20.2 ที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์ โดยเฉลี่ย 42-76.9 ชั่วโมง รองมา คือ ร้อยละ 19.3 ที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์ โดยเฉลี่ย 10-20.9 ชั่วโมงต่อมาได้มีการพัฒนานำอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มช่องทางในการทำธุรกิจซื้อขายสินค้าและบริการผ่านออนไลน์หรือที่เรียกว่า ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) และได้รับความสนใจทั้งผู้ประกอบการ และผู้บริโภค

ภาพที่ 1 มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ในประเทศไทย ปี 2556-2558

ที่มา : รายงานผลการสำรวจมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในประเทศไทย ปี 2558

จะเห็นว่าในปี 2557 มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ได้เพิ่มขึ้นจากปี 2556 ที่ 768,014.00 เป็น 2,033,493.40 ล้านบาท เมื่อคิดแบบอัตราการเติบโตจะเพิ่มขึ้นถึง 164.77% ต่อมา ในปี 2558 ก็ยังเพิ่มขึ้นจากปี 2557 ที่ 2,033,493.40 เป็น 2,107,492.90 ล้านบาท เมื่อคิดแบบอัตราการเติบโต จะเพิ่มขึ้นถึง 3.65%

ธุรกิจซื้อขายสินค้าและบริการผ่านออนไลน์ หรือ พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ได้ครอบคลุมสินค้าและบริการหลายประเภทรวมถึงทองคำแท่งหรือที่เรียกกันว่า ทองคำแท่งออนไลน์โดยปัจจุบันนักลงทุนส่วนใหญ่ให้ความสนใจทองคำแท่งออนไลน์มากขึ้น เพราะประโยชน์ในการถือทองคำแท่งมีหลายอย่าง เช่น เก็งกำไร กระจายความเสี่ยงในการลงทุน เป็นต้น

การลงทุนทองคำแท่งออนไลน์จะแบ่งได้ 3 รูปแบบ ดังนี้ (www.mtsgold.co.th/th))

1. ระบบซื้อขายทองคำออนไลน์ด้วยราคา Real Time ตลอด 24 ชั่วโมง โดยอ้างอิงตามเวลาตลาดโลก จึงสามารถซื้อขายได้แม้จะเป็นวันหยุดนักขัตฤกษ์ของไทย นอกจากนี้ยังมีระบบ Place Orders Real Time ที่อ้างอิงราคาทองคำในตลาดโลก

2. ระบบซื้อขายทองคำผ่านโทรศัพท์ด้วยราคา Real Time โดยมีเจ้าหน้าที่การตลาดผู้เชี่ยวชาญด้านการลงทุนคอยให้คำปรึกษาและแนะนำถึงเที่ยงคืน

3. ระบบซื้อขายทองคำที่สะดวกสบาย ผ่านทางสมาร์ตโฟนต่างๆ ไม่ว่าจะท่านจะอยู่ที่ใดก็สามารถทำการซื้อขายได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยสามารถรองรับได้ทั้งระบบ iOS และ Andriod

ปัจจุบันในกรุงเทพมหานครมีบริษัทที่เปิดซื้อ-ขายทองคำแท่งออนไลน์ คือ

1. บริษัทวายแอลจี บูลเลียน อินเตอร์เนชั่นแนลจำกัด	6. บริษัทจีแคป จำกัด
2. บริษัท เอ็มทีเอสโกลด์ จำกัด	7. บริษัท ที. ดี. ซี. โกลด์ จำกัด
3. บริษัท ออสสิริส จำกัด	8. บริษัท จีที โกลด์บูลเลียน จำกัด
4. บริษัทฮั่วเซ่งเฮง คอมโมดิทึซจำกัด	9. บริษัท ชายนันิงโกลด์บูลเลียน จำกัด
5. บริษัท คลาสสิก โกลด์ จำกัด	10. บริษัท ออโรรา ดีไซน์ จำกัด

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการร้านทองมีการขยายและสนใจที่จะเปิดธุรกิจทองคำแท่งออนไลน์ จากร้านทองธรรมดากลายเป็นบริษัททองคำแท่งออนไลน์ รวมถึงผู้ประกอบการทองคำแท่งออนไลน์รายใหม่ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงคุณลักษณะของผู้ลงทุนและปัจจัยของการลงทุนในทองคำแท่งออนไลน์

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. ศึกษาคุณลักษณะและพฤติกรรมของนักลงทุนทองคำแท่งผ่านทางออนไลน์และไม่ผ่านทางออนไลน์

2. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกช่องทางการลงทุนระหว่างเว็บไซต์กับเจ้าหน้าที่มาร์เกตติ้งของนักลงทุนทองคำแท่งออนไลน์

ขอบเขตการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักลงทุนทองคำแท่งในกรุงเทพมหานคร โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 400 ตัวอย่าง ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล คือ 1 เดือน โดยแบ่งการแจกแบบสอบถามบริเวณร้านทองและบริษัทที่เปิดซื้อ - ขายทองคำแท่งออนไลน์ที่เปิดทำการมากกว่า 5 ปี และ น้อยกว่า 5 ปี อย่างละ 200 ชุด

ระเบียบวิธีวิจัย

ส่วนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักลงทุนทองคำแท่ง ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และ รายได้ รวมถึงพฤติกรรมของนักลงทุนทองคำแท่ง เช่น ความถี่ในการลงทุน ประสบการณ์ในการลงทุน วงเงินที่ใช้ในการลงทุน วัตถุประสงค์หลักในการลงทุนทองคำแท่ง เป็นต้น เพื่อให้ทราบคุณลักษณะและพฤติกรรมของนักลงทุนทองคำแท่งผ่านทางออนไลน์และไม่ผ่านทางออนไลน์ตามวัตถุประสงค์ในข้อที่ 1

ส่วนที่ 2 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกช่องทางการลงทุนของนักลงทุนทองคำแท่งออนไลน์ ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ความถี่ในการลงทุน ประสบการณ์ในการลงทุน วงเงินที่ใช้ในการลงทุน ปัจจัยด้านบริษัท ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ เพื่อให้ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกช่องทางการลงทุนระหว่างเว็บไซต์กับเจ้าหน้าที่มาร์เก็ตติ้งของนักลงทุนทองคำแท่งออนไลน์ตามวัตถุประสงค์ในข้อที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ใช้แบบจำลองโลจิสติก (Logit Model) และค่า Marginal Effect โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ State เพื่อนำไปสู่กลยุทธ์สำหรับผู้ประกอบทองคำแท่งออนไลน์

ผลการศึกษา

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สมการที่ 1 (Y_1)

Variable	Coeffivent	Marginal Effect
C	-1.747889	-
รับจ้างทั่วไป	-0.825443	-0.0499456
ลูกจ้างเอกชน	-1.216435**	-0.0736036
เจ้าของธุรกิจ	2.037382	0.1232771
รายได้เฉลี่ย	2.305492***	0.1394998
ความถี่	2.430509***	0.1470643
ตัดเงินผ่านระบบ	-2.014459***	-0.1218901
โอนด้วยตัวเอง	-1.235447**	-0.0747539
รับทองคำแท่ง	-0.3658483	-0.0221366
ป้องกันเงินเฟ้อ	-1.854285***	-0.1121984
ไม่เสียค่ากำเหน็จ	-1.058394**	-0.0640409
เก็งกำไร	3.241052***	0.1961083
เปลี่ยนเป็นเงินสด	1.14396**	0.0692183

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ในสมการที่ 2 (Y_2)

Variable	Coeffivent	Marginal Effect
C	-1.128272	-
อายุ	-1.672128*	-0.1340373
ลูกจ้างเอกชน	1.585493*	0.1270926
เจ้าของธุรกิจ	2.827563**	0.2266566
วงเงินในการลงทุน	1.41014*	0.1130364
ความน่าเชื่อถือของบริษัท	1.729538**	0.1386393
ราคาหุ้น 30-50 บาท	0.8879918	0.0711812
บทวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน	-0.5128145	-0.0411071
เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำการลงทุน	-0.1714252	-0.0137414
เจ้าหน้าที่เอาใจใส่ดูแล	-0.5664437	-0.045406
เจ้าหน้าที่ดูแลระบบโดยเฉพาะ	-1.456159**	-0.1167253
เจ้าหน้าที่สามารถ		
ตอบคำถามหากเกิดปัญหา	-1.177253	-0.0943683
คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ	-1.438594*	-0.1153172
สะดวกใช้อินเทอร์เน็ต	3.947536**	0.3164333
ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย	2.791854**	0.2237941
Application ผ่านมือถือ	1.854558**	0.1486608

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะและพฤติกรรมของนักลงทุนทองคำแท่ง ผ่านทางออนไลน์และไม่ผ่านทางออนไลน์พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อนักลงทุนเลือกลงทุนทองคำแท่ง ผ่านออนไลน์มากที่สุดคือ ความสามารถเก็งกำไรจากการขึ้นลงของราคาทองคำ ร้อยละ 19.61 รองลงมา คือ ความถี่ในการลงทุน ร้อยละ 14.70 รายได้ต่อเดือน ร้อยละ 13.94 และ ความสามารถของทองคำแท่งในการเปลี่ยนแปลงเป็นเงินสด ร้อยละ 6.92 ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อนักลงทุนเลือกลงทุนทองคำแท่งไม่ผ่านทางออนไลน์มากที่สุดคือ นักลงทุนที่เลือกวิธีการชำระเงินแบบตัดเงินผ่านระบบอัตโนมัติ (ATS) ร้อยละ 12.18 รองลงมา การป้องกันเงินเฟ้อ ร้อยละ 11.21 วิธีการชำระเงินแบบโอนผ่านธนาคารด้วยตัวเอง ร้อยละ 7.47 อาชีพลูกจ้างเอกชน ร้อยละ 7.36 และการไม่เสียค่ากำเหน็จเหมือนทองคำรูปพรรณ ร้อยละ 6.40

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกช่องทางการลงทุนระหว่างเว็บไซต์กับเจ้าหน้าที่มาร์เกตติ้งของนักลงทุนทองคำแห่งออนไลน์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อนักลงทุนทองคำแห่งออนไลน์ที่เลือกช่องทางการผ่านเว็บไซต์มากที่สุดคือ มีสะดวกใช้อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 31.64 รองลงมา อาชีพเจ้าของธุรกิจ/อุตสาหกรรม/ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 22.66 ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้านการซื้อขาย ร้อยละ 22.37 Application ของบริษัทบนมือถือ ร้อยละ 14.86 ชื่อเสียง และความน่าเชื่อถือของบริษัท ร้อยละ 13.86 อาชีพลูกจ้างเอกชน ร้อยละ 12.70 และวงเงินเฉลี่ยในการลงทุน ร้อยละ 11.30 ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อนักลงทุนทองคำแห่งออนไลน์ที่เลือกช่องทางการผ่านเจ้าหน้าที่มาร์เกตติ้งมากที่สุดคือ อายุ ร้อยละ 13.40 รองลงมา เจ้าหน้าที่ดูแลระบบโดยเฉพาะ เช่น เซิร์ฟเวอร์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ร้อยละ 11.67 และคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านการลงทุน ร้อยละ 11.53

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะและพฤติกรรมของนักลงทุนทองคำแห่งออนไลน์ส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ยและความถี่ในการลงทุนทองคำแห่งที่มากแม้ว่าตัวแปรเมื่อมีการซื้อทองคำแห่ง จะเข้ามารับทองคำแห่งด้วยตัวเองหรือไม่ จะไม่มีนัยสำคัญ แต่ค่า Coefficient ที่ออกมาเป็นลบ สามารถอธิบายว่า ส่วนใหญ่เมื่อนักลงทุนซื้อทองคำแห่งมีแนวโน้มที่จะเข้ามารับทองคำแห่งด้วยตัวเองมากกว่าฝากไว้ที่บริษัท ซึ่งสอดคล้องกับการเลือกวิธีการชำระทางการเงินแบบเงินสดมากกว่าตัดเงินผ่านระบบอัตโนมัติ (ATS) และโอนผ่านธนาคารหรือ Application ด้วยตัวเอง และนักลงทุนที่คำนึงวัตถุประสงค์หลักในการลงทุนทองคำแห่งด้านเก็งกำไรจากการขึ้นลงของราคาทองคำ และด้านความสามารถของทองคำแห่งในการเปลี่ยนแปลงเป็นเงินสดจะเลือกลงทุนทองคำแห่งผ่านออนไลน์มากกว่าไม่ผ่านออนไลน์

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกช่องทางการลงทุนระหว่างเว็บไซต์กับนักลงทุนทองคำแห่งออนไลน์ที่เลือกช่องทางการลงทุนผ่านทางเว็บไซต์จะมีอาชีพลูกจ้างเอกชน และเจ้าของธุรกิจ / ประกอบอาชีพส่วนตัวเมื่อเทียบกับอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และมีวงเงินในการลงทุนที่มากกว่าส่วนตัวแปรด้านราคาทองคำแห่ง 30 - 50 บาท แม้จะไม่มีนัยสำคัญ แต่ค่า Coefficient ที่ออกมาเป็นบวก สามารถอธิบายว่า นักลงทุนทองคำแห่งออนไลน์ที่คำนึงปัจจัยด้านราคาทองคำแห่ง 30 - 50 บาท มีแนวโน้มที่จะเลือกช่องทางการลงทุนผ่านทางเว็บไซต์

โดยนักลงทุนที่เลือกลงทุนช่องทางการลงทุนผ่านทางเว็บไซต์จะคำนึงถึง ชื่อเสียง และความน่าเชื่อถือของบริษัท มีความสะดวกในการใช้อินเทอร์เน็ต และชอบระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้านการซื้อขาย เพื่อความรวดเร็ว รวมถึงการซื้อขายผ่าน Application บนมือถือ

ส่วนนักลงทุนทองคำแห่งออนไลน์ที่เลือกช่องทางการลงทุนผ่านทางเจ้าหน้าที่มาร์เกตติ้ง จะมีอายุมากไม่เชื่อมั่นในระบบของบริษัทแม้ว่าจะมีเจ้าหน้าที่ดูแลระบบโดยเฉพาะ และมีการเก็บข้อมูล แนวโน้ม รวมถึงคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านการลงทุน เพื่อมาปรึกษาหรือสอบถาม

เพื่อพิจารณาในการลงทุนทองคำแท่งออนไลน์ ซึ่งจะสอดคล้องกับตัวแปรด้านบุคลากร (เจ้าหน้าที่) ทั้งหมด แม้ตัวแปร 3 ตัวแปรจะไม่มีนัยสำคัญ แต่ค่า Coefficient ที่ออกมาเป็นลบ สามารถอธิบายว่า นักลงทุนทองคำแท่งออนไลน์กลุ่มนี้อยากได้ค่าปรึกษาจากทางเจ้าหน้าที่ มาร์เก็ตติ้ง

กลยุทธ์สำหรับผู้ประกอบการทองคำแท่งออนไลน์

ในระยะแรกผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพของระบบเว็บไซต์เป็นอันดับหนึ่ง เพราะโดยส่วนใหญ่ปัจจัยสำคัญของนักลงทุนทองคำแท่งออนไลน์จะเลือกช่องทางในการลงทุนผ่านทางเว็บไซต์ต่อมาควรแบ่งกลุ่มนักลงทุนเป็น 2 กลุ่ม คือ ปกติ และ VIP ที่ลงทุนทองคำแท่งออนไลน์ผ่านทางเว็บไซต์ โดยกำหนดนักลงทุนกลุ่ม YIP ได้ราคาซื้อ - ขายห่างกันน้อยกว่า 30-50 บาท เพื่อรักษฐานนักลงทุนกลุ่มนี้ไว้ และเป็นการลดต้นทุนในด้านพนักงาน (เจ้าหน้าที่มาร์เก็ตติ้ง) ที่จะเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมโดยการใช้วิธีการวิเคราะห์โดยอาศัยแบบจำลองโทบิต Tobit model เพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิต่อการลงทุนทองคำแท่งออนไลน์ และกำหนดกลยุทธ์ได้ชัดเจนมากขึ้น

2. การศึกษาแบบเจาะจงในด้านของชนิดทองคำแท่งออนไลน์เพราะมี 2 ชนิด คือ ความบริสุทธิ์ทองคำ 99.99% และความบริสุทธิ์ทองคำ 96.5% เพราะชนิดของทองคำแท่งออนไลน์ที่แตกต่างกัน น่าจะมีผลต่อพฤติกรรมของนักลงทุนทองคำแท่งออนไลน์แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

จิราภรณ์ เลิศจิระจรัส. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าและบริการทางพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดเชียงใหม่. เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รพีพรรณ ธัญญาธกุล. (2551). การซื้อขายทองคำแท่งในประเทศไทย (ช่วงปี พ.ศ. 2543 - พ.ศ. 2549). งานวิจัยเฉพาะเรื่อง. เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
กัลยา วานิชบัญชา. (2553). สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บริษัท เอ็มทีเอสโกลด์ จำกัด (www.mtsgold.co.th/th) สืบค้นเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2559

รายงานผลการสำรวจมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในประเทศไทย ปี 2558
(<http://www.ecommerce.or.th/project/e-guide/index.html>) สืบค้นเมื่อวันที่ 5
เมษายน 2559

สมาคมค้าทองคำ: Gold Traders Association (<http://www.goldtraders.or.th/>) สืบค้นเมื่อ
วันที่ 12 มีนาคม 2559